

I Z V J E Š T A J I

o poslovanju knjižnice, muzeja i arhiva slobodnog i kralj. glavnog grada Zagreba u godini 1914.-1918.

1914.

Knjižnica:

Godine 1914. bila je gradska knjižnica otvorena za čitanje knjiga 219, a za novine 272 dana. Rabljeno je 8877 knjiga.

Pridošlo je knjiga: Kupnjom 278, darom 310, od grada cenzura 28, ukupno 616 svezaka.-

Kad je otpočeo svjetski rat, obustavljena je poraba knjižnice 1. julijem 1914. te je tekar koncem mjeseca oktobra i. g. dozvolom wladinog povjerenika, poraba iste uspostavljena.-

Počam od 5. oktobra otpočela je gradska knjižnica davati na čitanje knjige ranjenicima po bolnicama u Zagrebu, u čemu je našla ^{znatnu} ~~znatnu~~ u skautskom udruženju. Ovim blagotvornim djelovanjem bavila se gradska knjižnica do polovine godine 1915., kad je to obustavila poradi zaraznih bolesti, koje su se počele javljati po bolnicama. Uslijed otpremanja i premještanja ranjenika, a ne manje radi otklonjene odgovornosti vojnih oblasti, izguljeno je nešto knjiga, da što manje vrednote, koje su ali nadomještene iz rezerve duplikata gradske knjižnice.-

Izpražnjenjem prostorija u koje je bio smješten gradski arkiv, dobiveno je nešto prostora za knjižnicu, i ovdje je smješten odio za novine i časopise.-

Od duplikata ustupljeno je ove godine pučkoj knjižnici kod gradske pučke škole u Borongaju 437 svezaka.-

1915.

Ove godine bila je gradska knjižnica otvorena za porabu knjiga 236, a za čitanje novina 273 dana. Rabljeno je 9481 knjiga. Pridošlo je knjiga kupnjom: 219 ~~knjiga~~ i 28 rukopisa darom 455 i 1 rukopis, od grada /cenzura/ 13 knjiga Ukupno: 677 knjiga, 29 rukopis.-

God. 1916.

Bila je gradska knjižnica otvorena za porabu knjiga 238, a za čitanje novina 353 dana.-

Rabljeno je 8707 knjiga.- Pridošlo je knjiga: Kupnjom 155 knjiga i 20 rukopisa, darom 101, od grada /cenzura/ 10 knjiga.- Ukupno 366 knjiga i 20 rukopisa.-

Po naredbi zemaljske vlade odjela za unutarnje poslove od 27. I. broj IV. B. 1357 Res. zaplijenje ^{ne} su u gradskoj knjižnici knjige: Radić: Ceski narod /2/ primjerka/ i Savremena Europa /1 primjerak/ po oznakom 8-E. 1/31, 36., što je stavljeno u evidenciju knjižničkoga kataloga.-

1917.

Bila je gradska knjižnica otvorena za porabu knjiga 224, a za čitanje novina 234 dana.- Rabljeno je 9009 knjiga.

Pridošlo je kupnjom 264 knjige, i 6 rukopisa, darom 100 od grada /cenzura/ 45 knjiga, ukupno 409 i 6 rukopisa.-

1918.

Bila je gradska knjižnica otvorena za porabu knjiga 282, a za čitanje novina 351 dana.-

Rabljeno je 7401 knjiga.- ~~Ukupno~~ Pridošlo je knjiga kupnjom 116, a darom 47, od grada /cenzura/ 42 knjige.- Ukupno 205 knjiga: Usljed teških posljedica ratnih, koje su zavladale i pogledom na cijene knjiga, i skupoću uveza i t.d. morala se je označiti i nabava i uveza knjiga. S toga je prirast knjiga manji nego je bio prije, a tako se je moralo i ograničiti vezanje knjiga, što je potonje učinjeno lih u najpotrebnijem slučaju.-

Prema stanju koncem godine 1913. sadržavala je gradska knjižnica koncem god. 1918. 27.000 katalogi zvanih svezaka /bez duplikata u rezervi/.

Gradski muzej:

I ako se gradski muzej vrlo polagano bogati predmetima, možemo prema prilikama biti zadovoljni. Godine 1914. pridošlo

je darom 5 brojeva .- Godina 1915. darom 95, kupnjom 12 brojeva. Godine 1916. darom 15, kupnjom 1 broj: Godine 1917. darom 13, kupnjom 7 brojeva.-

Po naredbi bana broj 4760 Pres. od 12. X. 1917. a odobrenjem gradskog poglavarstva od 13. X. i g. broj 1418 Pres. izručena je natrag srebrna stajuća ura bana Jelačića, koju je godine 1910. gradskom muzeju izručio bio ban dr. Tomašić.-

Godine 1918. darom 19 brojeva. Tako je ovih pet godina dosegнула zbirka gradskoga muzeja do 1053 broja, sa daleko više pojedinih predmeta, jer pod isti broj svrstavaju predmeti iste kategorije, redom kako pridolaze.-

Godine 1915. predao je kaptolski čizmarski ceh svoje cehovske predmete i spise kao vječni depozit u gradski muzej.-

Pogledamo li na cijeli sadržaj muzeja, vidimo, da u njemu ima predmeta počam od XIV - XX. vijeka, ~~1/4~~ koji se odnose na prošlost grada Zagreba pogledom na sve grane kulturnoga, ~~1/4~~ socijalnoga i upravnoga života.-

Prostorije muzeja zapremljene su i sa policama za knjige gradske knjižnice, stoga se nemogu predmeti valjano izložiti, a pristup posjetiocima u muzej mora se s toga ograničiti lih na najavljene posjetioce, koji mogu muzej razgledati samo u prisuću upravitelja ovoga muzeja.-

God. 1914.

Gradski arhiv:

Ovaj je u smislu zaključka gradskoga zastupstva od 4. maja 1914. čl. 144. dana 28. maja 1914. prenesen iz Kamenitih Vrata u kr. zemaljski arhiv, kamo je izručen na pohranu uz slijedeće kantele: Gradski arhiv ostaje svojinom gradske općine i može ga ova svaki čas natrag preuzeti, a naročito, ako bude grad sagradio posebnu zgradu za gradsku knjižnicu, muzej i arhiv.- Upravu i uređjivanje rukovodit će ravnateljstvo kr. zemaljskog arkiva dočim će vladin tajnik Emilije Laszowski ostati i nadalje kustosom gradskog arkiva. Na zahtjev gradske općine izdavati će kr. zemaljski arhiv sve potrebne izvratke iz gradskog arkiva.-

Ujedno je zemaljskom arkivu izručena zlatna bula Kralja Bele II. od godine 1242. i statut grada Zagreba /XV. vijek/, što se je dosad čuvalo u gradskoj blagajni.-

Tako je gradski arhiv smješten i pohranjen u modernim spremištima zemaljskog arkiva i to u spremištu III. gdje zaprema posebni odio.- Do konca godine 1914. uređjene su definitivno serije: Protocolla, Diplomata i acta do godine 1774.-

Sravnivanjem nalazećih se u gradskom arhiva povelja sa starim popisom njihovim te sa štampanim listinama u Monumenta historije Zagrabiæ, ustanovljeno je, da se mnogo isprava gradskog arkiva nalazi u arhiva Jugoslavenske akademije, kamo su dospjele sa Kukuljevićevom zbirkom.-

1915.

Nastavljeno je daljnje uređivanje arkiva, te jedan dio akata poredan u fascikule od ljepenke. Za arhiv nabavljene su 2 isprave, koje su u odnosne serije uvrštene.

1916.-18.

Arhiv je dalje uređjivan, ali poradi velike skupoće ljepenke, nijesu se dalje akta smještati mogla u takove fascikule.

Godina 1914.-18. mnogo je rabljen gradski arhiv. U njemu su radili i profesor V. Klaić, dr. Ivan pl. Bojničić, dr. Velimir Deželić, dr. Ferdo Šišić, Emilije Laszowski, profesor Matašević, dr. Rudolf Horvat i Janko Barle.-

Dotacija za gradsku knjižnicu, muzej i arhiv. davana po gradskoj općini iznudila je godišnjih 4500 kr. o čemu je svakoga polugodišta podnašan račun, koji je vazda pronadjen u redu.

Upravu ovih gradskih institucija vodilo je društvo Braće hrvatskog Zmaja po svom velikom meštru Emiliju Laszowskom, uz njegovu osobnu odgovornost.-

1917.

Nastavljanje uređivanje arhiva. Za zbirku arhiva nabavljena je velika zbirka otisaka pečata, koja broji nekoliko tisuća primjeraka. Time je u gradskom arhivu udaren temelj sfragističkoj zbirci, koja će se vremenom popunjavati, i koja će biti s

s vremenom bogatom riznicom za proučavanje pečata. To je
prva takova zbirka kod arkiva u našoj domovini. Zbirka je al-
fabetski uređjena.-